SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2191

av Martin Kinnunen m.fl. (SD)

Svensk konkurrenskraft och tillväxt i en ny geopolitisk tid

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en industrikommission med uppdrag att stärka svensk konkurrenskraft, främja industriella investeringar och identifiera reformer för ett långsiktigt starkare industriland och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett nationellt konkurrenskraftsmål och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka Sveriges energiförsörjning genom ökad tillgång till konkurrenskraftig och planerbar el och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka Sveriges ställning inom strategiska råvaror och industriell förädling och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka den lokala nyttan av större industri-, energi- och råvaruinvesteringar och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra förutsättningarna för investeringar i svenska tillväxtföretag och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över och stärka skattesystemets förutsättningar att främja investeringar, företagande och konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka industrins långsiktiga kompetensförsörjning och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka forskning, innovation och utveckling inom strategiskt viktiga teknikområden och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen, efter redovisningen av utredningen om kliniska prövningar, bör omsätta relevanta förslag i åtgärder som förbättrar förutsägbarheten och förutsättningarna för företagsinitierade kliniska prövningar i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka möjligheterna till innovationsupphandling och införande av medicintekniska produkter och digitala hälsolösningar i hälso- och sjukvården och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera industrins behov inom den nationella infrastrukturplaneringen och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbättrade villkor för svensk exportindustri och försvarsindustri och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en mer konkurrenskraftsinriktad utveckling av EU:s inre marknad och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har goda förutsättningar att möta framtidens utmaningar. Vår industri, vårt tekniska kunnande och våra naturtillgångar utgör en stark grund för ökad tillväxt, fler investeringar och stärkt konkurrenskraft. Under senare år har Europas beroende av externa leverantörer av energi, industrikomponenter och kritiska råvaror blivit allt tydligare. För Sverige ställer detta nya krav på långsiktighet, robusthet och ekonomisk styrka. Konkurrenskraft är inte längre enbart en ekonomisk fråga utan också en fråga om nationell säkerhet, försörjningsberedskap och självbestämmande.

Sverige har goda förutsättningar att möta denna utveckling. Vårt land har en stark exportindustri, hög innovationsförmåga, god tillgång till strategiska naturresurser och en välutbildad arbetskraft. Samtidigt finns betydande utmaningar. Energiförsörjningen behöver stärkas, tillståndsprocesserna behöver bli mer effektiva, kompetensförsörjningen behöver förbättras och den samlade regelbördan för företagen måste minska.

Vi vill därför se en samlad politik för svensk konkurrenskraft och tillväxt. Politiken ska utgå från svenska intressen och stärka Sveriges ställning som en ledande industri-, innovations- och exportnation.

En industrikommission för en ny geopolitisk era

Den internationella konkurrensen om investeringar, kompetens, energi och strategiska råvaror har hårdnat. Samtidigt påverkas svensk industri av en rad politikområden som traditionellt hanterats var för sig, såsom energipolitik, utbildningspolitik, forskningspolitik, handelspolitik, transportinfrastruktur och tillståndsprocesser. Förmågan att samordna dessa områden blir allt viktigare för Sveriges långsiktiga konkurrenskraft.

Sverige har under senare år tagit viktiga steg för att stärka näringslivets villkor genom satsningar på ny kärnkraft, regelförenkling, kortare tillståndsprocesser och förbättrade förutsättningar för strategiska investeringar. Samtidigt kvarstår betydande utmaningar i form av kompetensbrist, internationell konkurrens om kapital och industrietableringar samt ökade geopolitiska risker.

Mot denna bakgrund anser vi att regeringen bör tillsätta en industrikommission med uppdrag att analysera industrins långsiktiga förutsättningar och lämna förslag som stärker Sveriges ställning som ledande industri-, innovations- och exportnation. Kommissionen bör samla näringsliv, akademi, arbetsmarknadens parter och berörda myndigheter samt särskilt behandla frågor om energi, kompetensförsörjning, strategiska råvaror, forskning och regelförenkling.

Ett nationellt konkurrenskraftsmål

Under lång tid har svensk politik dominerats av mål för enskilda politikområden samtidigt som den samlade nationella konkurrenskraften fått en alltför undanskymd roll. Konsekvenserna av politiska beslut för företagens konkurrenskraft, investeringar och arbetstillfällen behöver få större genomslag i den statliga styrningen. Sverige bör därför

införa ett nationellt konkurrenskraftsmål som regelbundet följs upp mot jämförbara industriländer.

Ett sådant mål bör omfatta faktorer som skattenivåer, kompetensförsörjning, regelbörda, infrastruktur, forskning, kapitalförsörjning och tillståndsprocesser. På så sätt kan politiska beslut i högre grad utvärderas utifrån deras effekter för svensk tillväxt och sysselsättning. Alltför ofta fattas beslut inom enskilda politikområden utan att de samlade effekterna för investeringar, jobbskapande och konkurrenskraft beaktas.

Energi som konkurrensfördel

Tillgången till trygg, stabil och konkurrenskraftig energi utgör en grundförutsättning för svensk industri. Under lång tid har Sverige dragit nytta av ett energisystem som kombinerat hög leveranssäkerhet med låga priser. Denna konkurrensfördel har gradvis försvagats genom ökad effektbrist, stigande energikostnader och otillräcklig utbyggnad av planerbar produktion. Industrins elbehov kommer dessutom att växa kraftigt under de kommande decennierna. Detta gäller inte minst inom gruv-, stål-, kemi- och försvarsindustrin.

Vi och regeringen genomförde en nödvändig omläggning av energipolitiken under föregående mandatperiod med ett förnyat fokus på kärnkraft och planerbar elproduktion. Arbetet behöver fortsätta med full kraft för att säkerställa långsiktigt konkurrenskraftiga energipriser och hög försörjningstrygghet.

Strategiska råvaror och industriell utveckling

Strategiska råvaror har fått en allt större betydelse för industrins konkurrenskraft och Europas ekonomiska motståndskraft. Inte minst har elektrifiering, försvarsuppbyggnad och teknologisk utveckling ökat efterfrågan på metaller och mineral som är nödvändiga för modern industri. Sverige har unika förutsättningar att stärka sin ställning som ledande råvarunation. Landet besitter betydande mineraltillgångar och flera svenska projekt har fått en strategisk betydelse för Europas råvaruförsörjning. Samtidigt pågår internationellt en intensiv konkurrens om investeringar inom strategiska råvaror. Såväl EU som flera industriländer genomför riktade satsningar för att stärka sina egna värdekedjor för utvinning och förädling av kritiska råvaror. Sverige bör inte nöja sig med att vara leverantör av råvaror utan också skapa förutsättningar för ett större inhemskt värdeskapande. Det stärker både Sverige konkurrenskraft och försörjningsberedskap.

Lokal acceptans och lokal nytta

För att stora industrietableringar, energiprojekt och gruvsatsningar ska kunna genomföras krävs lokal legitimitet. Alltför ofta förväntas kommuner, markägare och lokalbefolkning bära de konsekvenser som större investeringar medför utan att fullt ut få del av de värden som skapas.

Vi anser därför att principen om lokal nytta bör stärkas. Kommuner och lokalsamhällen som bidrar till nationellt viktiga investeringar bör också få bättre förutsättningar att ta del av de ekonomiska och samhälleliga vinster som genereras. Detta är särskilt angeläget i samband med energiproduktion, råvaruutvinning och större industrietableringar. En tydligare koppling mellan lokala konsekvenser och lokal nytta kan minska konflikter och skapa bättre förutsättningar för långsiktiga investeringar.

Kapital för växande företag

Svenska företag är beroende av fungerande kapitalmarknader för att kunna växa, utvecklas och anställa. Små och medelstora företag möter ofta större svårigheter än större företag när det gäller tillgång till riskkapital och långsiktiga investeringar. Detta riskerar att hämma innovation och tillväxt.

Vi vill stärka det privata ägandet och öka möjligheterna för privatpersoner att investera i svenska tillväxtföretag. Det ska vara enklare för människor att bli delägare i svenska företag och därigenom bidra till både ekonomisk utveckling och ökat välstånd. Regelverket för personaloptioner bör fortsatt utvecklas för att stärka särskilt innovativa och snabbväxande företag.

Konkurrenskraftiga skatter

Skattesystemet har stor betydelse för människors vilja att arbeta, utbilda sig, investera och starta företag. I en tid då konkurrensen om kapital och etableringar hårdnar måste Sverige erbjuda villkor som står sig väl i jämförelse med omvärlden. Företag som vill expandera behöver kunna behålla en tillräcklig del av sina vinster för att investera i ny teknik, fler anställda och ökad produktion. Även privatpersoners möjlighet att bygga upp kapital och investera i svenska företag är viktig för näringslivets utveckling. Ett brett och starkt privat ägande bidrar till tillväxt och ekonomisk motståndskraft.

Vi anser därför att skattesystemet i större utsträckning bör utformas med utgångspunkt i hur det påverkar investeringar, entreprenörskap och långsiktigt ägande. Sverige ska vara ett attraktivt land att arbeta, investera och bygga företag i. Skatter som

hämmar tillväxt, investeringar och företagande bör fortlöpande ses över och där så är möjligt sänkas.

Kompetensförsörjning för svensk industri

Bristen på kvalificerad arbetskraft utgör i dag en av de största begränsningarna för svensk tillväxt. Industrin efterfrågar ingenjörer, tekniker, yrkesutbildad personal och specialister inom en rad områden. Vidare kvarstår betydande matchningsproblem på arbetsmarknaden. Utbildningssystemet måste därför i högre grad anpassas till arbetsmarknadens behov. Yrkesutbildningar, tekniska utbildningar och ingenjörsutbildningar bör prioriteras.

Möjligheterna till lärlingsutbildningar och andra arbetsplatsnära utbildningsformer bör stärkas ytterligare. Samtidigt ska Sverige fortsatt kunna attrahera högkvalificerad arbetskraft från andra länder när motsvarande kompetens inte finns tillgänglig på den svenska arbetsmarknaden.

Forskning, innovation och strategisk teknik

Sveriges framtida konkurrenskraft kommer i hög grad att avgöras av vår förmåga att utveckla och kommersialisera ny teknik. Forskning och innovation är därför centrala delar av tillväxtpolitiken. Särskild vikt bör läggas vid områden som artificiell intelligens, avancerad digitalisering, försvarsteknik, kvantteknik, bioteknik och andra strategiskt betydelsefulla teknologier. Forskningspolitikens utformning bör i högre grad ta hänsyn till industrins långsiktiga behov och Sveriges strategiska intressen. Det immaterialrättsliga skyddet behöver samtidigt vara starkt för att värna svenska innovationer och företags konkurrenskraft.

Life science och svensk konkurrenskraft

Life science är en kunskapsintensiv och exportorienterad näring där forskning, hälso- och sjukvård och industri möts. Läkemedel, medicinteknik, bioteknik, diagnostik och digital hälsa bidrar till exportintäkter, investeringar och kvalificerade arbetstillfällen samtidigt som nya innovationer kan förbättra patienters möjligheter till diagnostik, behandling och uppföljning. Sverige har under lång tid varit ett ledande land inom läkemedelsutveckling, medicinteknik och klinisk forskning. Det har bidragit till både medicinska genombrott och framväxten av internationellt konkurrenskraftiga företag.

Samtidigt som USA, Kina och flera europeiska länder genomför omfattande satsningar för att attrahera forskning, investeringar och avancerad produktion måste Sverige säkerställa att fler innovationer också utvecklas och kommersialiseras här. Forskningsresultat som tas fram vid svenska universitet och forskningsmiljöer ska i större utsträckning kunna utvecklas till kliniska prövningar, kommersiella produkter och produktion i Sverige. Därigenom kan fler innovationer bidra till både ekonomisk tillväxt och förbättrad vård.

Den nationella life science-strategin har uppdaterats och initiativ som Swetrial har etablerats för att stärka förutsättningarna för kliniska prövningar. Det är nu viktigt att följa upp om genomförda reformer leder till fler högkvalitativa prövningar och bättre villkor för forskning och innovation. Företag behöver långsiktigt förutsägbara processer och god tillgång till vårdens forskningsmiljöer, biobanker och hälsodata inom ramen för gällande regler om etik, patientsäkerhet och personlig integritet.

Offentlig sektor kan också spela en viktig roll för att nya innovationer snabbare ska nå marknaden. Innovationsupphandling, testmiljöer och tidig användning av ny teknik kan bidra till att svenska företag får bättre möjligheter att växa och etablera sig internationellt. Nya lösningar bör därför inte bara utvecklas i Sverige utan också få bättre möjligheter att etableras och växa här.

Infrastruktur för ett växande industriland

En väl fungerande transportinfrastruktur är avgörande för industrins konkurrenskraft. Vägar, järnvägar, hamnar och flygplatser utgör nödvändiga länkar mellan svenska producenter och internationella marknader. Under lång tid har investeringar och underhåll inte hållit jämna steg med behoven. Industrins behov måste därför få större genomslag i den nationella infrastrukturplaneringen. Tyngre transporter, ökade godsvolymer och nya industrietableringar ställer också krav på förbättrad kapacitet i hela transportsystemet.

Vi och regeringen har under den föregående mandatperioden vidtagit flera åtgärder för att motverka arbetslivskriminalitet och stärka kontrollen av transportmarknaden. Den myndighetsgemensamma samverkan mot arbetslivskriminalitet har utvecklats och kontrollerna har ökat. Samtidigt kvarstår betydande problem med osund konkurrens inom transportsektorn. Arbetet mot olagliga cabotagetransporter, regelbrott och arbetslivskriminalitet måste därför fortsätta. Seriösa svenska transportföretag ska inte

missgynnas av aktörer som bryter mot gällande regler eller skaffar sig konkurrensfördelar genom att kringgå lagstiftningen.

Handel, försvarsindustri och ekonomisk säkerhet

Sverige är ett exportberoende land. Frihandel, öppna marknader och goda internationella handelsrelationer är därför av stor betydelse för svensk välfärd. Det förändrade säkerhetspolitiska läget har samtidigt synliggjort vikten av att värna nationella intressen och säkerställa tillgången till strategiska produkter och teknologier. Den svenska försvarsindustrin utgör en viktig del av såväl vår nationella säkerhet som vår industriella bas. Nato-medlemskapet har ytterligare förstärkt behovet av konkurrenskraftiga svenska försvarsföretag.

Vi motsätter oss förslag som syftar till att förstatliga väl fungerande privata försvarsföretag. Tvärtom bör Sverige värna en stark och internationellt konkurrenskraftig försvarsindustri där privat och offentligt samverkar för att stärka landets försvarsförmåga. Regeringen bör därför fortsätta arbetet med att främja svenska exportföretags möjligheter samt säkerställa långsiktigt konkurrenskraftiga villkor för svensk försvarsindustri.

EU:s konkurrenskraft och den inre marknaden

Den europeiska inre marknaden är av stor betydelse för svenska företag och svensk export. Fri rörlighet för varor, tjänster, kapital och arbetskraft har bidragit till ökad handel och stärkt företagens möjligheter att verka över nationsgränserna.

Samtidigt står Europa inför betydande konkurrensutmaningar. Medan USA och Kina genomför omfattande satsningar för att stärka sin industriella och teknologiska utveckling riskerar Europa att tyngas av växande regelbörda, långsamma beslutsprocesser och minskad investeringskraft. EU måste i högre grad fokusera på åtgärder som stärker unionens och medlemsländernas globala konkurrenskraft.

Sverigedemokraterna anser att EU:s arbete i första hand bör inriktas på att stärka den inre marknaden, främja handel och investeringar samt minska onödig regelbörda. Samtidigt är det viktigt att värna medlemsstaternas handlingsutrymme och motverka överimplementering och detaljstyrning som riskerar att försämra konkurrenskraften.

Enklare regler och snabbare tillståndsprocesser

Svenska företag möter fortfarande betydande administrativa kostnader till följd av omfattande regelverk och tidskrävande tillståndsprocesser. Detta riskerar att fördröja investeringar och försämra Sveriges konkurrenskraft i en tid då många länder aktivt arbetar för att attrahera industrietableringar och företagande.

Vi och regeringen har under den föregående mandatperioden genomfört flera reformer för att minska regelbördan och förbättra företagsklimatet. Genom regelförenklingar, inrättandet av Förenklingsrådet och Implementeringsrådet samt riktade myndighetsuppdrag har viktiga steg tagits för att skapa bättre villkor för företag och investeringar. Detta arbete behöver fortsätta. Sverige ska präglas av effektiva regelverk, god rättssäkerhet och förutsägbara processer som stärker näringslivets möjligheter att investera, växa och skapa arbetstillfällen i hela landet. Våra närmare förslag för effektivare tillståndsprocesser, regelförenkling och minskad överimplementering redovisas i en särskild motion.

Martin Kinnunen (SD)

Richard Jomshof (SD) *Johnny Svedin (SD)*

Yasmine Eriksson (SD)